

Ainekavad gümnaasiumiastmele.

Aine nimetus: **Inimeseõpetus.**

Õppeaine kirjeldus.

Perekonnaõpetuse kursuses keskendutakse perekonnaelu psühholoogiale, sotsioloogiale, eetikale, perekonnaõigusele, majandamisele ja perekonna rollile ühiskonnas, et toetada vajalike teadmiste, oskuste ja hoiakute omandamist tulevase perekonnaelu alusena. Kursus aitab ka tunnetada, mõtestada ja analüüsida olemasolevate kogemuste alusel oma rolli kasvuperekonnas ning arendada vastutustunnet loodavaks perekonnaeluks nii üksikisikuna kui ka ühiskonnas.

Perekonnaõpetuse kursus toetab eelkõige õpilaste enesemääratlus-, sotsiaalse ja väärtuspädevuse kujunemist. Teistest õppeainetest on kursus tihedalt seotud loodusainete, kirjanduse ja teiste sotsiaalvaldkonna ainetega.

Õppetegevuse valikul lähtutakse inimeseõpetuse üldisest eesmärgist, et toetada õpilase isiksuse arenemisele ning sotsialiseerumisele kaasa aitavate teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist, kusjuures põhirõhk on hoiakute kujundamisel. Õpilane õpib tundma ühiskonnas toimivaid demograafilisi, sotsiaalseid, majanduslikke ja ajaloolisi protsesse ning nähtusi, mis mõjutavad pereelu struktuure ja protsesse. .

Õppe- ja kasvatusesmärgid, lähtuvalt üldpädevustest.

Gümnaasiumi perekonnaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) kujuneb terviklikuks, iseseisvaks ja teisi arvestavaks isiksuseks;
- 2) omandab teadmised, oskused ja hoiakud, mis on esmavajalikud perekonnaeluks;
- 3) omandab valmiduse tunnetada iseennast ja oma rolli nii kasvuperekonna kui ka enda loodava perekonna liikmena

Hindamine.

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Hindamise põhiline ülesanne on toetada õpilase arengut, kujundades positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnangu, kusjuures oluline on õpilase enda roll hindamises, pakkudes võimalusi

enesehindamiseks. Inimeseõpetuses hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi, kuid ei hinnata hoiakuid ega väärtusi. Hoiakute ja väärtuste kohta antakse õpilasele tagasisidet. Õpitulemuste hindamise vormid on mitmekesised, sisaldades nii suulisi, kirjalikke kui ka praktilisi ülesandeid.

1. Alljärgnev tabel:

Kursuse nimi: Perekonnaõpetus, tundide arv 35.

Teema	Õppesisu/põhimõisted	Õpitulemused	Õppetegevus	Õppevahendid
Perekond	Perekond. Perekonna minevik, olevik ja tulevik. Kooseluvormid. Perekonna eri vormid. Perekonna funktsioonid indiviidi ja ühiskonna seisukohast. Perekeskne ja individualistlik perekäsitlus	Kursuse lõpul õpilane: 1) kirjeldab perekonna ja peresuhete muutumist aegade vältel; 2) selgitab kooselu ja perekonna vormide mitmekesisust, analüüsides nende eeliseid ning puudusi; 3) analüüsib perekonna funktsioone indiviidi ja ühiskonna seisukohast ning selgitab, kuidas oleneb nende täitmine igast pereliikmest; 4) selgitab perekeskse ja individualistliku perekäsitluse olemust	Õppetegevust kavandades ja korraldades: 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega; 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub kursuse ulatuses ühtlaselt; 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ja üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks; 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad	M.Kagadze, I.Kraav „Perekonnaõpetus“ Kirjastus „Koolibri“, Tallinn, 2007
Püsisuhe	Lühi- ja pikaajaline suhe. Püsisuhte loomine ja säilitamine. Püsisuhte püsimist mõjutavad tegurid. Tunded ja püsisuhe. Püsisuhtest tulenev	1) kirjeldab püsisuhte loomist ja säilimist mõjutavaid tegureid ning tähtsustab positiivseid tundeid ja negatiivsete tunnetega toimetulekut turvalise püsisuhte alusena;		

<p>Abielu</p>	<p>vastutus. Toimetulek suhete lõppemisega. Armastuse olemus ja liigid. Seksuaalsuhted. Turvaline seksuaalkäitumine. Ühiskonna ja kultuuri mõju suhtumisele seksuaalsusesse</p> <p>Abielu: registreeritud abielu ja vabaabielu. Abielu, tavad ja kombed. Abielu toetav lähedane sotsiaalne võrgustik. Abieluline kohanemine. Abielu perioodid. Abielulise rahulolu muutused kooselu jooksul. Abielusuhtest tulenevad õigused ja kohustused</p>	<p>2) mõistab püsisuhtest tulenevat vastutust ning kirjeldab toimetulekuviise lähisuhete lõppemise korral;</p> <p>3) kirjeldab armastuse olemust, võttes aluseks armastuse liigituse;</p> <p>4) selgitab seksuaalsuhete seotust armastusega ning turvalise ja vastastikku rahuldust pakkuva seksuaalkäitumise põhimõtteid inimsuhetes;</p> <p>5) kirjeldab, kuidas mõjutavad ühiskond ja kultuur suhtumist seksuaalsusesse ning seksuaalsuhetesse.</p> <p>1) analüüsib registreeritud ja vabaabielu võimalikke eeliseid ning puudusi;</p> <p>2) selgitab abieluga seonduvate tavade ja kommete tugevdavat ning toetavat mõju inimsuhetele;</p> <p>3) mõistab lähedase sotsiaalse võrgustiku tähtsust abielu toetava süsteemina;</p> <p>4) kirjeldab abielu perioode ning abieluga kohanemist ja rahulolu mõjutavaid tegureid;</p> <p>5) selgitab abielusuhtest tulenevaid õigusi ja kohustusi</p>	<p>individualiseeritud käsitlust, aitavad õpitut süvitsi mõista ning suurendavad õpimotivatsiooni;</p> <p>5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;</p> <p>6) laiendatakse õpikeskkonda: näiteks arvutiklass, asutused, muuseumid, näitused;</p> <p>7) kasutatakse mitmekesiseid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: arutelud, diskussioonid, juhtumianalüüsid, paaristööd, projektõpe, rollimängud, rühmatööd, väitlused, õpimapi ja uurimistöo koostamine, praktilised ja uurimistöod (nt töölehtede täitmine, loovtööde kirjutamine, infootsingud teabeallikatest) jne;</p> <p>8) arvestatakse õpilaste võimeid ja suutlikkust ja kohalikku eripära ning ühiskonnas toimuvaid muutusi;</p> <p>9) arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid, sealjuures on põhirõhk hoiakute kujundamisel;</p>	
<p>Lapsevanemaks olemine</p>	<p>Lapsevanemaks olemine ja selle komponendid:</p>			

<p>Laps</p> <p>Kodu ja argielu</p>	<p>bioloogiline, juriidiline, psühholoogiline, sotsiaalne. Vanemate roll ja vastutus lapse kasvatajana. Vanemate kasvatustiilid. Pereplaneerimine ja seda mõjutavad tegurid. Planeerimata rasedus</p> <p>Lapse areng ja vanema osa selles. Kiindumussuhe lapsega ning vanemate mõju selle kujunemisele. Kodukasvatuse olemus, eesmärgid ja osa lapse arengus</p> <p>Kodu ja selle loomine. Kodu kui elukeskkond. Pereliikmete vajadused ja väärtused ning nende arvestamine. Sallivus suhetes. Rollide jaotumine peres. Abistavad suhted peres. Suhtlemine peres. Lahkhelid peres ning</p>	<p>1) kirjeldab lapsevanemaks olemist, lähtudes selle komponentidest;</p> <p>2) analüüsib vanemate kasvatustlikust rollist tulenevat vastutust lapse kasvatamisel;</p> <p>3) analüüsib vanemate kasvatustiile, lähtudes lapse arengu toetamisest kodukasvatuses;</p> <p>4) selgitab tegureid, mis mõjutavad inimese reproduktiivtervist;</p> <p>5) kirjeldab tõhusaid meetodeid, mis aitavad planeerida rasedust soovitud ajal;</p> <p>6) selgitab planeerimata rasedusega kaasnevat valikuid ning neid mõjutavaid tegureid</p> <p>Lapse areng ja vanema osa selles. Kiindumussuhe lapsega ning vanemate mõju selle kujunemisele.</p> <p>Kodukasvatuse olemus, eesmärgid ja osa lapse arengus</p> <p>1) teadvustab kodu kui turvalise elukeskkonna mõju inimese ja tema lähisuhete arengule;</p>	<p>10) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane.</p>	
--	--	--	--	--

<p>Perekonna majanduselu ja õigusaktid</p> <p>Perekond inimese elus</p>	<p>nende lahendamise võimalused. Perekond, inimese tervis ja tervislik eluviis. Terviseriskid ning nende ennetamine üksikisiku, perekonna ja kogukonna tasandil. Lahkumine ja lahutus. Lein ja toimetulek sellega. Perekondlike suhete säilitamine</p> <p>Pere eelarve ja materiaalsed ressursid peres. Abielu ja laste elu reguleerivad seadused</p>	<p>2) selgitab ning oskab näha võimalusi pereliikmete vajaduste ja väärtustega arvestamiseks ning vastastikuseks toetuseks ja abiks; 3) kirjeldab pereliikmete rollide ja rollinõuete kokkuleppelisust ja paindlikkust ning nende mõju peresuhtetele; 4) demonstreerib õpitu olulisust tööhääd lahkhelide lahendamise viise peres; 5) kirjeldab tegureid, mis mõjutavad pereliikmete füüsilist, emotsionaalset, sotsiaalset ja vaimset tervist ja tervislikku eluviisi, ning selgitab võimalusi neid säilitada ja parandada; 6) teab, kuidas sõltuvus erinevatest ainetest või tegevustest mõjutab peresuhteid, ning selgitab kaassõltuvuse olemust; 7) oskab seada tervise edendamise seonduvaid eesmärke nii enda, perekonna kui ka kogukonna tasandil; 8) teadvustab lahkumise ja lahutuse põhjusi ning tagajärgi; 9) teadvustab leina olemust ning leinast ülesaamise võimalusi;</p>		
---	---	--	--	--

	<p>Perekonna tähtsus inimese elu erinevatel perioodidel. Side põlvkondade vahel. Õnn ja perekonnaelu.</p>	<p>10) väärtustab perekondlike suhete säilimist ja perekonda</p> <p>1) oskab kavandada pere eelarvet ning mõistab iga pereliikme õigust oma ajale, ruumile ja materiaalsetele kulutustele, arvestades teisi;</p> <p>2) teab põhilisi pereelu ja laste elu reguleerivad seadusi</p> <p>1) selgitab perekonna tähtsust inimese jaoks elu erinevatel perioodidel;</p> <p>2) selgitab põlvkondi ühendavate sidemete tugevdavat ja toetavat mõju pereelule;</p> <p>3) väärtustab perekonnaelu positiivset rikastavat mõju inimese lähisuhete võrgustikus</p>		